

Бр. 05-519/1
01.12.2023 година
Скопје

**КОМЕНТАРИ, ЗАБЕЛЕШКИ И ПРЕДЛОЗИ ПО ОДНОС НА
ЗАКОН ЗА КОНФИСКАЦИЈА НА ИМОТ ВО ГРАЃАНСКА ПОСТАПКА
(ПРЕДЛОГ – РАБОТНА ВЕРЗИЈА)**

ПОДНОСИТЕЛ:

- Здружение за остварување на заеднички интереси на банките и унапредување на нивното работење **МАКЕДОНСКА БАНКАРСКА АСОЦИЈАЦИЈА (МБА)**, со ЕМБС 7277156 и седиште на улица Орце Николов, бр. 75, 1000 Скопје

I. ВОВЕДЕН ДЕЛ

Здружението за остварување на заеднички интереси на банките и унапредување на нивното работење – МАКЕДОНСКА БАНКАРСКА АСОЦИЈАЦИЈА – Скопје (во понатамошниот текст: МАКЕДОНСКА БАНКАРСКА АСОЦИЈАЦИЈА) е самостојно правно лице и облик на здружување преку кое сите банки и штедилници во Република Северна Македонија дејствуваат заради остварување развој и унапредување на нивното работење.

Имајќи ја во предвид потенцијалната засегнатост на членовите на МАКЕДОНСКАТА БАНКАРСКА АСОЦИЈАЦИЈА – Скопје од одредбите содржани во текстот на Законот за конфискација на имот во граѓанска постапка (предлог – работна верзија) објавен на електронскиот систем Електронски национален регистар на ден 03.11.2023 година, МАКЕДОНСКАТА БАНКАРСКА АСОЦИЈАЦИЈА – Скопје во свое име и во име на своите членови во утврдениот рок доставува коментари, забелешки и предлози.

II. ГЕНЕРАЛНИ КОМЕНТАРИ И ЗАБЕЛЕШКИ НА ТЕКСТОТ НА ЗАКОНОТ

Во настојувањето да се постигнат целите на законот кои во основа се неспорни, предлагачот треба да пристапи со особена внимателност при регулирање на предметните правни односи и подеднакво да води сметка да не се нарушат правата и интересите на лицата кои стекнале право на сопственост и други стварни права над било кој имот. Во таа смисла, во предложениот закон треба временски **да се дефинира на кои правни ситуации ќе се применува овој пропис, водејќи сметка притоа за уставното начело на забрана на повратното дејство на законите**. Имено, не би било прифатливо при примена на законот да се загрозат интересите граѓаните и правните лица кои стекнале некаков имот во периодот кога не постоела законска обврска да вршат плаќања преку банка или да поседуваат документација за потекло на имот за чие чување се изминати сите рокови.

Македонска Банкарска Асоцијација

Особено е важно да се споменат правата и интересите на лицата кои стекнале или во иднина ќе стекнат други стварни права (право на залог, право на реален товар и сл.) врз определен имот, а во таквото стекнување биле/ќе бидат совесни постапувајќи во добра верба, без да знаат ниту од околностите на случајот да имаат доволни причини да се посомневаат дека имотот врз кој стекнале некое друго стварно право не му припаѓа на сопственикот.

Стекнувачите на други стварни права (залог, реален товар и сл.) врз имот во работната верзија на предложениот закон воопшто не се споменуваат под поимот “совесни трети лица”, ниту се води сметка за заштита на нивните права и интереси. Напоменуваме дека, станува збор за стварни права со кои се обезбедуваат парични побарувања што стекнувачот ги има од одреден облигационен однос и на кого законски му е гарантирано дека може да ги намира од вредноста на имотот под услови предвидени во законот. Стекнувачите на ваквите права по ниту еден основ не смее да трпат штетни последици доколку истите биле во добра верба при стекнувањето на правата, а конфискација на било кој имот се случи после нивното стекнување. Дотолку повеќе што, државата веќе има воспоставено систем регулиран со повеќе прописи во поглед на начинот на стекнување на сопственост и други стварни права, а во тек на постапките за нивно стекнување се пропишани повеќе задолжителни услови кои стекнувачите треба да ги исполнат. Основната интенција на вака поставениот систем е да пружи поголема правна сигурност кај стекнувачите на правата и да ги елиминира потенцијалните незаконитости, што во исто време го оправдува неприкосновениот карактер на начелото на верба во јавната книга. Од тие причини, **во предложениот закон треба да се обрне посебно внимание на заштитата на интересите на совесните стекнувачи на право на сопственост и други стварни права (залог, реален товар и сл.).**

Понатаму, потребно е **да се води сметка да нема колизија на предложениот закон со постоечките законски прописи** каде веќе е регулирана постапката за конфискација на имот, вклучувајќи ја и постапката каде орган за јавни приходи има право да испитува дали одредено лице поседува имот или располага со средства кои потекнуваат од приходи чие потекло не може да се докаже, па доколку утврди таква околност, има овластување да изрече санкција во вид на данок на непријавени приходи.

Крајно, **во предложениот закон не се утврдени никакви рокови, ниту е дефинирана било каква временска рамка во која може да се поведе и води граѓанска постапка за конфискација на имот.** Ваквата околност создава правна несигурност како кај засегнатите лица, така и кај сите совесни лица кои стекнале/би стекнале друго стварно право врз некој имот. Во исто време, со имотот кој би бил предмет на идна постапка за конфискација, до поведување на таквата постапка сопственикот може слободно и неограничено да располага, истиот да го отуѓува или оптоварува. Оттука, недефинираната временска рамка и протекот на неодредено време без соодветна реакција на системот, го доведува во прашање ефектот од водење на задоцнета постапка за конфискација на имот, а со тоа и самото остварување на целта на законот.

Во смисла на сето наведено претходно, доколку и понатаму се оцени за оправдана потребата од донесување на посебен Закон за конфискација на имот во граѓанска постапка, потребно е истиот **соодветно да се интегрира во правниот систем на начин кој ќе овозможи правна сигурност на граѓаните и правните лица, а притоа ќе се избегне колизија на прописи во смисла да исти правни односи бидат регулирани на различен начин.**

Македонска Банкарска Асоцијација

III. КОМЕНТАРИ, ЗАБЕЛЕШКИ И ПРЕДЛОЗИ ПОВРЗАНИ СО КОНКРЕТНИ ОДРЕДБИ ОД ТЕКСТОТ НА ЗАКОНОТ

1. Член 1 од Законот

- Предмет на уредување со овој закон треба да биде прибирањето на податоци и докази за постоење на имот за чие стекнување ќе се докаже дека не е од законски извори, а не обратно, како што е сега предложена формулација, прибирањето на податоци и докази за постоење на имот чие стекнување не може да се докаже дека од законски извори.

2. Член 2 став 2 од Законот

- Истото укажување како под 1 погоре.

3. Член 3 став 4 од Законот

- По однос на товарот на докажување во постапката на конфискација на имот, истиот може да падне на тужениот само доколку законот нема повратно дејство и се применува на правните ситуации на стекнување на имот во периодот по започнување со неговата примена. Во спротивно, законот ќе создаде голема правна несигурност со оглед дека засегнатите лица немале обврска ниту сознание дека треба да чуваат докази за начинот на стекнување на одреден имот, а истите би се соочиле со постапка во која ќе треба тоа да го докажуваат.

4. Член 5 од Законот

- Во врска со став 4, по однос на втората реченица која гласи: “Наследување на имот не претставува основ за стекнување на имот на законит начин, ако за имотот на оставителот не може да се докаже дека е стекнат од законски извори,”, сметаме дека наследниците по правило треба да се сметаат за совесни лица, бидејќи стекнуваат имот врз основа на решение за наследување во оставинска постапка и не се очекува да располагаат со докази околу начинот на стекнување;

- Во врска со став 7, како “совесни трети лица” треба да се додадат и лицата кои во законски регулирана постапка стекнале други стварни права врз имот (право на залог, право на реален товар и сл.).

5. Член 8 став 1 точка б) од Законот

- Не е јасно значењето на делот од реченицата кој гласи: “пресметано од 2007 година”? Доколку се мисли на имот стекнат од 2007 година би требало таквата околност да се наведе во самата дефиниција на поимот “имот”. Доколку пак значењето е друго, во таков случај соодветно да се преформулира реченицата во контекст на значењето на кое се однесува.

6. Член 12 од Законот

- Во ставот 6, се користи поимот: “оштетени лица” а не се дава појаснување на кои лица се мисли и на кој начин ќе се утврди причинско-последичната врска за да се пренесе имотот на тие лица;

- после став 6, предлагаме да се додаде нов став 7 кој ќе гласи:

“(7) Преносот на сопственост на имотот чие стекнување не може да се докаже дека е од законски извори не влијае на стварните права на трети лица стекнати врз имотот, кои стварни права ќе останат запишани врз имотот без оглед на променетата сопственост согласно овој закон.”

Со почит,

МАКЕДОНСКА БАНКАРСКА АСОЦИЈАЦИЈА
ПРАВНА КОМИСИЈА